

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Égész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékire postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 óráig

Ezerkötletű és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Az előfizetéshez kéziratos visszatérítési vagy megőrzési nem vállalkozik.

Működésének és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.

Egyenlő árú áru 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 7.

Válság vagy renaissance?

Mig a kath. egyháznak vezérő szelmei, kezdve magán a Szentatján, azon buzgólkodnak, hogy a kath. hitéletet új virágzásra emeljék s a katolicizmusnak renaissance-át készítsék elő és ennek immár örvendetes jelei mutatkoznak is minden téren, — addig a katolicizmusnak ellenségei azt hirdetik, hogy a katolicizmus túlélte magát, válság előtt áll, sőt némelyek talán már a temetésre is készülnek.

Angol és Németországban már egész kis irodalom keletkezett azon munkákból, a melyek a katolicizmus s általában a kereszténység válságával foglalkoznak, sőt már Bécsben is élénken tárgyalják e kérdést az irodalomnak előkelő munkásai.

A magyar közönség még csak egy-két fordított munkából (p. Hettinger könyve) és újságcikkekből értesült az egyház ellenségeinek holmi temetési szándékairól, — csak Prohászkanak volt bátorsága egyik kath. kongresszusi beszédében szembeszállni a halálmadarak e kuvikolásával s bátor társul szegődött mellé tegnap a Kath. Szabad Liceum vasárnapi Wolafka Nándor v. püspök.

Szerény címet adott előadásának. *Husvétli gondolatok*-ról beszélt. De a Krisztus feltámadásához kapcsolt első husvétli gondolat után csakhamar rátért igazi husvétli gondolatára, hogy a katolicizmus a XX-ik század tudománya, haladása és kulturájában sem fog eltelmelkezni, hanem e század kulturális és szociális életének éppen olyan elsőrangú tényezője, vezérő szelleme lesz, a milyen volt 19 század óta mindegyikben.

De ehhez az kell, hogy minden katolikus teljesítse kötelességét, kell, hogy összetartsanak, támogassák egymást, minden téren elfoglalják az őket megillető helyet — így fogják előkészíteni a katolicizmus igazi renaissance-át.

A szép beszéd, mely az ő kiváló szónoki előadásában ellenállhatatlan hatást tett a nagy számu hallgatóságra, pompásan beillett a Kath. Liceum előadásainak keretébe s méltó koronáját képezte az eddigi előadásoknak.

Wolafka beszéde jogosan számot tartat arra, hogy a legszélesebb körökben érdeklődéssel, figyelemmel olvassák, — adjuk azért az egészet a következőkben:

Husvétli gondolatok.

Nyolcz napja, hogy megöltük a szent husvétot. Az időjárás ugyan elrontott nem egy illúziót; — tárgyalanná tett nem egy husvétli vezércikket rügyfakadástól, virágillatról, természet ebredéséről stb., mint ezt már megszoktuk; — lehetlenné tett nem egy új toilletet vagy

costumet, melyre már régen vágyódott egy-egy örvendő lélek — mondanom sem kell, hogy női lélek — de azért csak megvult a szent husvét, ma éppen egy hete.

Megvult... és érthetőnek méltóztatnak találni, ha ennek a magasztos, fenséges szent ünnepek hatása alatt ma, mikor szerencsém van rövid néhány perczre szives türelmüket kérni, éppen csak husvétli gondolatokkal foglalkozom... Három «bőjti felolvasás» után talán ez is helyes lesz.

* * *

A nagyhétnek isteni tragikumá után mily felségesen emelkedik ki a husvét igazi valódi apotheosisa. A szörnyű halált látott Istenember megdicsőülve a feltámadás dicsfényében!... életét felvenni látni Azt, ki életét érettünk letette... üresnek látni a sirt, melybe szentséges holttestét elhelyezték... «feltámadott, nincs itt», hallani angyali ajkáról... mily dicső, mily isteni gondolat és valóság!

* * *

A sirnak üressége — az Ő dicsősége... Nem ember pusztán... nem názáreti bölcs csupán, ki mint élet és halál Ura visszatér az életbe, mint megmondotta volna... Ember meghal... Isten feltámaszt.

Istenember a keresztján meghalt és dicsően feltámadt Mester.

* * *

A sir nem nyelte el örökre... elnyelte kinyitait... de őt nem temette el mindenkorra. Mily vigasztaló gondolat! Minden baj megtalálja sirját... nincs az a gyász, mely örökké tartana; nincs az a nagypéntek, melyre husvét nem következne; nincs az: «feszítsd meg», melyet örvendetes «Alleluja» fel nem váltana. A Mester életében épp úgy, mint a tanítványok életében... mily vigasztaló gondolat!

* * *

Diadalt látszott ülni a gonoszság; győzni látszott az gázság... de látszott... Korai volt és rövid a káröröm. De annál gyalázatosabb volt az örök szégyen. Mindent eltemetni gondolt, mikor sirba tették... és mindent elvesztett, mikor feltámadott! Az Igaz győzött... az igazság mindig győz a gázság felett... és ha nem három napig, ha talán három hónapig, három évig, három évtizedig, egy századig is tart a gázság káröröme... véglegesen mégis csak az igazság győz, kell hogy győzzön... mily biztató, mily bátorító gondolat!

* * *

A ki feltámadott, fel is támaszt; az Ő feltámadása a mi feltámadásunk záloga, biztosítéka... Feltámadunk... nem örök a halál... feltámadunk és nem semmisülünk meg. Mily felemelő, mily megnyugtató gondolat!

* * *

Volna még egy husvétli gondolatom és méltóztatnék megengedni, hogy ezzel kissé behatóbban foglalkozzam.

Az angol államférfiúnak, Disraeli lordnak, van egy regénye. Címe Luther. Három főalak szerepel benne. Corinde a protestantizmust, Clara Arnudel a katolicizmust, Theodora a liberalizmust.

Disraeli úgy szövi regényének meséjét, hogy Theodora győz Corinde és Clara felett, vagyis a liberalizmus a katolicizmus és protestantizmus felett... A katolicizmus tönkre megy... ez a regény iránya. Disraeli sem az első, sem az egyedüli, ki ezen felfogásnak hó-

dolt. A XVIII. század óta gyakran hallottuk ezt a nézetet. Csak más és más indoklással... Az ész nevében küzdött e nézet mellett a XVIII. század... a materialismus, anonimus, atheismus nevében a XIX. század... és az új XX. században egy talán érzékenyebb, de bizonyára mélyebbre ható jelszót vittek a csata zajába: hogy a katolicizmus a *modern kulturának ellensége*, mely haladását gátolja és hogy a modern kultúra áldásait gyorsabban és termékenyebben nem terjeszti az emberiség javára ez a katolicizmus bűn. A kuruzslók kik ha éppen már el nem temetve, de haldokolni látják a katolicizmust, nagy *válságról* szólnak... válságról, melyből kétes a felgyógyulás, sőt valószínűbb a pusztulás... Ez a képzeletben máris megásott sir körül — már a katolicizmus sirja felett — el nem titkolt kárörömmel máris ülik diadalukat.

Szólaltassunk meg erre tanukat... nincs erre szükség! Már alig van társadalmi osztály, mely nem állana ezen felfogás hatása alatt: katolicizmusnak lenni és modern embernek lenni összeférhetetlen... az egyiket el kell temetni és hogy kit temetnek el, azt mutatja azon fájdalom! nem kevés és kiváltképpen a művelt körökhöz tartozó egyének száma, kik a születésen, a keresztelésen, és talán az első nevelésen kívül a katolicizmusból alig őriztek meg még valamit, hanem gondolkodásukban, érzületükben, életükben már régen megszűntek katolikusok lenni, vagy egyszerűen közönyösek... vagy egyenesen ellenségesek... állásukat, műveltségüket, befolyásukat, vezérő szerepüket, gazdagságukat, éppen lelki anyjok ellen fordítják... vagy legalább vele nem élnek, vele nem éreznek, vele nem tartanak. Utóljára, modern ember ki nem akarna lenni, kivált művelt ember? — hátramaradt, sőtétencz, reactionarius ki akar nevezetni... és inkább nem katolikus, minthogy az legyen... mert modern ember a modern kultúra alapján másképp nem teheti, a mint mondják...

»A mint mondják«... de hát jól, helyesen, alaposan mondják... Csakugyan sirja a katolicizmusnak, a modern kultúra?... Eltemette ezt valóban, vagy elfogja temetni. Nincs ebből szabadulás... nincs ebből feltámadás?... Csakugyan nincs más választás, mint modern embernek lenni és szakítani mindennel, a mi katolikus — vagy katolikusnak maradni és szakítani mindazzal, amit a világ e XX. század elején modern kultúrának nevez?

E kérdés azon fordul meg, hogy van-e *igazi, benső abszolút ellentét a kath. egyház és a modern világ között*. Ha van, akkor csak egy alternatíva marad. Vagy az egyik — vagy a másik — de mindakettő egyszerre, együttesen, legalább ösztönt és teljesen nem! A ki a dolgok felületével megelégszik, könnyen végez — igennel felel... Kárhoztatja mindenben a modern kultúrát — vagy ami gyakoribb, kárhoztatja a kath. egyházat. A ki azonban mélyebben tekint a dolgok velejébe, mélyebben a dolgok lényegébe, más meggyőződésre jut...

Tudjuk, hogy vallásellenes, keresztényellenes, egyházellenes áramlat érvényesül a modern életben... Tudjuk, érezzük mindnyáján — ezt letagadni önámítás volna... De e hármasság lényege a modern kultúrának?... Valóban hitetlennek, Krisztustagadónak, egyházostromlónak kell lenni annak, ki *művelt kíván nevezetni a modern életben*? A józan ész, a kritikus vizsgálgó és pozitív felépítő észnek, az erkölcsiség és igaz vallásosság örök törvényei, a művészi alkotás tisztá elvei és a valódi humanitás szabályai ezt csak-

ugyan követelik? . . . Vagy csak merő tagadás, pusztán negatív az, amin felépül az ellenséges áramlat? — A szellemi nihilizmus volna tehát a modern culturának alapja? . . . A semmire lehet-e valami észszerűt építeni? A tagadás lehet-e elfogadható alapja egy világnézetnek, egy életrendnek? . . . Vagy csak önalkotott és tegyük hozzá hamis ideálok azok, melyeket a modern élet követelményei gyanánt felállítanak és éppen oly mérvben *tulbecsülnek, mint amily mértékben ignorálják és nem ismerik a katholicizmus igazi, valódi belső lényét.* Vagy honnét támaszt a modern cultura igényt feltétlen érvényességére? A modern cultura nem örök, nem változhatatlan nagyság. A világtörténelem szempontjából csak tegnap született és nem öröktől fogva . . . egy néhány vezérlő elme szüleménye, kikről soha senki sem mondhatja, hogy a teljes igazságot bírják és minden tévedéstől mentve voltak. Évről-évre, személyről-személyre mindig változott a modern álláspont. Ma maradandó vívmánynak nézték, mit holnap mint végzetes tévedést elvetettek; nem tudják még, hogy holnap nem fogják-e elégetni, mit ma még imádnak. Bármily erős, szilárd kézzel emeli az ex act tudományok valóban bámulatos épületét; a modern élet kétkedés, bizonytalanság, ellentmondás, sőt teljes lemondás felelete ama legfőbb, legfontosabb és legmagasabb kérdésekre, melyek helyes megoldása nélkül nemzet, ország a valódi cultura magaslatait el nem érheti . . .

Bátran merjük állítani, hogy a mi a modern culturában vallásellenes, Krisztustagadó és egyházostromló, az subjektív nézetnél nem egyéb, mely felületességből, meggondolatlanságból, feltűnési viselkedésgből, sensatio-hajhászatból, tudatlanságból vagy gonosz akarathibából ered. Objectív értéke nincs. Tárgyilag igazság nincs benne. Komoly vizsgálat, igazi kritika csakhamar helyreállítja a harmóniát és ha ez nem létesül, csak a rosszakarat műve, mely *céltudatosan a disharmoniát keresi, táplálja és fenntartja* . . .

Nem akarom untatni a részletekkel; de becses engedélyükkel egy-két gondolatot mégis csak szeretnék érinteni.

Protoclurma vagy Isten . . . öserő vagy Alkotó, természet vagy Teremtő, mi a lények eredete? . . .

Valóban a tudomány abszolút követelménye az összejt . . . mely létezik, még ma sincs kezdete, mely él és mégis élni nem kezdett, mely alkot, de törvényt nem szabhat, mely mozog, mozgat és mégis tehetetlen, összejt, melyet az ex act tudomány, mely semmit sem fogad el, mit nem látott, mit nem érintet, soha sem látott, soha sem fog látni . . . Ez a természet kezdete? . . . És ez észszerű, ez kielégítő, ez megnyugtató? Ez valóban oly ingathatatlán alap, melyen az egész világegyetem szilánkon felépül, vagy ködös feltevés — önkényes hypothesis . . . valóban köd előtttem, köd utánam! . . .

Protoclurmát, összejt nem tud, csak hisz a hypothesis — és ez okosabb? vagy most már mindjárt modern kulturember vagyok, ha hiszek az összejtben és nem mondom egyszerű és észszerű szóval: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében? Mi felel meg inkább a valódi kritikus észnek, a hit egy hypothesisben, melynek még csak észszerűségét semmi sem bizonyítja, vagy a hit egy élő igaz Istenben, ki mindennek kezdete, kinek alkotó keze az összejtet is teremtette?

Még egy gondolat. Az összes szellemi irányzatok, melyekben a modern cultura nyilvánul, ha a személyes, sokszor nagyon kifejezett tendenciáktól eltekintünk, semmi belső abszolút ellentétben nem állanak a katholicizmus lényegével.

A modern történetírás *egyetlen egy tény* sem állapított meg, mely a katholicizmussal belső ellentétben van. A katholicizmusban a természetes és a természetfölötti szerves egységben van; az isteni és az emberi elem egy egészet alkot. Csak elvileg ellentétes világnézet fogja az isteni elem számlájára írni, ami csak az emberi elem folyománya; vagy a kétőt összevegyítve, mindakettőt felett pálcázni. De igazságos, elfogulatlan kritika a két elemet épp úgy szét fogja választani, ott a

hol kell; amint össze fogja egyeztetni, a hol ez szükséges . . .

A modern természettudományok ellentéte látszólagosan még intenzívebb, sokak előtt áthidalhatatlan . . . A valóságban azonban csak látszólagos ez az ellentét . . . Minden tudomány csak ama határok között követelhet hitelt, mely határokat tárgya és módszere szab. Ha a természettudományok, melyek mindig csak az ex act kutatás jogosultságát hangoztatják, ezen elvről megfedkezve mataphisikai spekulációba bocsátkoznak; ha a természet kutatásának sajátos törekvései túl és kívül bölcselkedő világnézetet akarnak teremteni, akkor ezen a téren nem ismerhetjük el illetékeseknek — nem követhetjük oda, hol úgy tárgynak, mint módszerük miatt illetékteleneknek kell tartani. Az a tudomány, mely csak bebizonyított kutatási eredményeket akar elfogadni, ne tanítsa a monismust. Ebben nem mester, hanem kontár . . . a becsületes kutatás, mely hű és következetes marad magához, bár fájó szívvel, de legalább nyílt őszinteséggel mondja: *ignorovus, ignorabimus* — azt, ami az anyagon túl van, azt mi természettudósunk nem tudjuk, nem is fogjuk tudni . . . ha magok nem tudják, nem is fogjuk tőlük tanulhatni és ha illetéktelen, jogosulatlan, alaptalan állításokat el nem fogadjuk, talán nem leszünk tudatlanok és obscurantok . . .

Még egy gondolatot! . . . A modern cultura hatalmas lüktetője és nagy büszkesége, a *haladás* soha sem lesz egyeztethető a katholicizmusnak lényegesen konzervatív jellegével . . . a világot pedig nem lehet megállítani, az az evolutio törvénye még más, újabb fejlődési fázisokat kíván és terem . . . Maradi, ósdi a mi katholicus. Azt mondják.

Ritkán hangzik fel igazságtalanabb vád, mint ez. A katholicizmusnak van egy magbecsülhetetlen előnye, mel abban áll, hogy a konzervatív és a haladási szellemi irányt magában egyesíti . . . és valódi, igazi haladás másképp nem is gondolható! A haladásnak ugyanis van egy sociológikus törvénye: a viszonylagos állandóság törvénye, mely nélkül nincs haladás. A merev conservatismus stagnálóra, halálra vezet; a haladás egyeduralma felforgatásra, tehát szintén csak halálra vezet.

A márcziusi viharokat ki volna képes egész éven át elviselni . . . a tenger mily átok volna, ha soha sem csendülne le . . . A vallásos élet alapjait szigorúan, következetesen és változtatlanul megőrizni, mert utoljára ember mindig ember marad, úgy mint az Isten is mindig Isten marad . . . az egy szükséges és örök feladatot századokról századokra conserválni . . . de a mellett a haladó korral haladni ez a katholicizmusnak multja, jelene és jövője . . .

Az egyháztörténelem legényesebb korszakai ezen igazságnak tanubizonyságai . . . Azok a népek, melyeknek haladását állítólag a katholicizmus gátolja, összes kulturájukat neki köszönik a multban . . . a jelenben miért állná egyszerre útját a józan haladásnak, vagy a jövőben miért akadályozná ezt? Vagy mi az a haladásban, a mit a katholicizmus kárhoztat? . . . Amit a haladásból el nem fogad, el nem fogadhat soha, még pedig isteni igazságának teljes tudatában, az a mi az örök alapokat megingatja, haladás helyett felforgatást, vívmány helyett visszaesést, áldás helyett átkot, művelődés helyett anarchiát szül. Komolyan gondolkodó ember pedig bizonyára nem fogja soha sem tekinteni a modern cultura feladatának, hogy felforgatás, visszaesés, átok és anarchia pusztítsa az emberiséget. A biboros Cicero, nemcsak e nemes város, ezen egyházmegye, de az egész világegyház részéről annyi megérdemelt kiváló tisztelettel körülvett lángelméjű főpásztora, dr. *Schlauch* Lőrincz, bib. püspöm ő emja, monumentális beszédjeinek egyikében ezeket mondja: »Mondjanak Önök egy eszmét, egy gondolatot, nemest, szepet, üdvöst, nagyszerűt, boldogítót, melyet a kereszténység magáénak nem vallana — mutassanak nekünk egyetlen egy intézetet, melyet a szeretet alapított, a gyengédség, a türelem, az önfeláldozás fenntart, melynek gondolata nem a kath. anyaszentegyház kebelén született! Hol vannak a hitetlenség művei, emlékei és jótékony intézetei? Nincsenek!« (Egyházi beszédek Budapest, 1898. III. köt. 50. l.)

Arany szavak, arany igazságok! Hogy lenne az igazi valódi haladásnak kerékkötője a katholicizmus? . . .

* * *

Már nagyon soká visszaéltem becses türelmükkel és azért végezni akarok . . .

Eltemeti-e a modern cultura a katholicizmust? A XX. század látni fogja-e a katholicizmus sirját? . . . A legerélyesebben azt mondjuk: nem — soha! . . . A feltámadott Istenember, a kath. egyház szerzője ma is él, ma is uralkodik! . . . Christus vivit, vincit, regnat! . . . Él, győz, uralkodik egyházában, melyben megmarad mindennap a világ végezetéig . . .

De az isteni ígértbe való hit ne vigyen arra, hogy ölbe rakott kezekkel nézzük az eseményeket . . . Azok az isteni ajkak, melyekről elhangzott: Non praevalébuní, — azt is mondották: Auferetur a vobis . . . Quietisztikus hangulat ma nincs helyén . . . *Munka és küzdelem a jelszó* . . . munka magunkban és magunk körül, — küzdelem, nemes védelmi küzdelem minden ellenséges áramlat ellen . . .

Önértet és öntudat — meggyőződés és bátorság — összetartás és cselekvés . . . a mi munkánk . . .

Mi katholicusok nem akarunk meghalni, mi fel akarunk támadni . . . Fel is támadunk, ha önértetesen, ha öntudatosan helyet foglalunk egyházunk mellett . . . utoljára az a mi hitünk, a mi egyházunk, a mi vallásunk, melyet őseinktől örököltünk és melyet unokáinkra át akarunk származtatni . . . Hitünk, vallásunk, az emberi szív legdrágább kincseit foglalják magokban . . . a jelen időnek minden világosságát, vigasztalását, erejét és kitartását . . . a jövőnek minden reményét és bizalmát . . .

Támadjon fel a kath. önértet és öntudat! . . .

Merjünk már egyszer katholicusok lenni . . . Ha van lelkünknek meggyőződése, ha ez őszinte és igaz, akkor vezéreljen ez minket mindenben . . . akkor ne szégyeneljünk, ne resteljünk ezt soha és sehol . . . Mi szégyelni való van abban, ha mi katholicusok vagyunk? . . . Szégyen a gyávaság, mely nem meri nyilvánítani, mi szívében rejlik . . . Gyávát barátja megszán, ellensége megvet . . . bátrat tisztel mindenki . . . Támadjon fel a kath. meggyőződés a bátorság minden erejével . . . Nincs miért félnünk . . . nincs mitől félnünk, csak Istentől féljünk! . . .

Érezzünk, beszéljünk, cselekedjünk mint igaz katholicusok! Ne legyünk száraz ágak az egyház terebélyes fáján . . . hanem viritszon a kath. érület, hozzon gyümölcsöt a kath. cselekvés . . .

Tartsunk össze . . . Az *összetartásban* erős a gyenge, legyőzhetetlen az erős . . . Ne ócsároljuk a magunkét, ne gyengítsük egymást — becsüljük a mienket, értsük meg egymást, érezzünk, cselekedjünk együtt; támogassuk egymást, segítsük egymást. Ha sokat, — ma-holnap mindent mernek velünk, magunk vagyunk annak oka . . . nem a számarány miatt vagyunk gyengék, hanem mivel nincs *összetartás*, nincs bátorság, nincs határozottság közöttünk! . . .

Támadjon fel a kath. összetartás és egyetértés! . . .

Küzdjünk ott, hol kell, hol a harczt reánk erőszakolják. Önmagáról mondott le, ki a küzdelmet feladja. Le van győzve, ki még harcolni sem mer . . . A tespedés lehetlenné tesz, a küzdelem duzzasztja az erőt. Szabad hazánkban szabad nekünk is ősi hitünk szerint üdvözülni. Ezt a szabadságot reklamálni és hol veszélyeztetik revindikálni kell. Nemes ügyünkhöz méltóan nemes fegyverrel . . . mindig az elvekért, soha a személyek ellen . . . mindig a jóért, mindig a rossz ellen . . .

* * *

S mintha egy jobb jövőnek hajnala már pirkadna . . . Még nem jött fel a nap, de hajnalodik . . . Az idők jelei azt mutatják. Mintha az emberek már éreznék, hogy valami hiányzik, mintha már keresnék, mintha már többen meg is találták volna . . . A kath. ébredés tüneteit senki sem tagadhatja . . . vajha mielőbb megélnők a teljes felébredés

örömét. Ez volna a kath. renaissance, a szellemi, az erkölcsi feltámadás. Mikor lesz? Hogyan lesz!

Igénytelen husvétai gondolataimat befejezem bibornok-püspökünk ő eminenciájának egy gyönyörű gondolatával: *»Egyet tudunk is, ez az, hogy nincs hatalom, mely a keresztény ember szívéből két ezer ének emlékét ki-szakíthassa.* (N. o. 55. l.)

Szell-lakoma a Park-klubban.

Vasárnap este hét órakor rendkívüli fényes lakoma volt a Park-klubban Széll Kálmán miniszterelnök tiszteletére. Az ünnepi bankettet akkor határozták el, mikor a király a *Szent István-renddel* lepte meg a miniszterelnököt. Az estén ott volt az egész kormány, kivéve a felség személye körüli minisztert, továbbá Wekerle Sándor, Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok, Bogdanovics Luczián szerb püspök, gróf Apponyi Lajos udvarnagy, báró Steininger altábornagy, Halasy Pál vezérőrnagy, Márkus József főpolgármester, igen sok főrendiházi tag és még több országgyűlési képviselő, az ellenzéki képviselők közül ott voltak: Abaffy Ödön, Fáy István, Lukács Gyula, Krasznay Ferencz, Visontai Soma, Olay Lajos, Tóth János, Nessi Pál, Hortoványi József és Jékely Zsigmond. Összesen több százan voltak együtt az ünnepi, akik nagy, patkóalakú asztalokkal helyezkedtek el. Természetes, hogy az est felkészítővel járt. Gróf Zichy Jenő állított fel a pecsétjénél, hogy a miniszterelnököt üdvözlje.

Vázolta azt a politikai kaoszt, mely a Széll-kormányt megelőzte. Azután áttérve a jelenlegi politikai viszonyokra, biztosította a kormányelnököt pártjának ragaszkodásáról és töretlenül hűségéről mindazon magasras elvek irányában, melyeket mint Deák hagyománynak az örököse képvisel. Végül örömmel konstataulta, hogy az ellenzék is eljött a mai ünnepre, amiből a parlamenti élet egészséges voltára következett.

A nagy tetszéssel fogadott üdvözlés után nyomban fölemelekedett Széll Kálmán, hogy válaszoljon. Mindenekelőtt megköszönte azt a nagy bizalmat, mely irányában megnyilvánul. Ő csak kötelességét teljesíti és az elismerést is ennek az érdemül tudja be. A serdülő ifjú lelkesedésének lángja mellett olvadt össze parlamenti harcokban a közélettel — így szólit — és ma is úgy tekint magára, mint a parlamentnek munkáját, aki ma véletlenül előjött a munkában. A parlamentarizmusról beszélt ezután, mely közkinccse a magyarnak, s amelyen sebet ejteni nem szabad soha. Erzi, hogy kötelességei nagyok és súlyosak, de aszerint kezeli is a hatalmat, mint közvagyon, mint közkinccset. Kötelességét teljesíteni fogja mindvégig és csak addig marad helyén, míg annak megfelelni képes, azentúl nem, addig igen. Poharát a megjelentekre üríti.

Leles taps követte a miniszterelnök beszédét; azontúl több tósti már nem is volt. Nemsokára ezután asztalbontás következett és az egész társaság levonul az alsó terembe felé, ahol még jó darabig együtt voltak.

A deési mandátum.

Harmadikban foglalkozott tegnap a Kuria báró Dániel Tibor mandátumával s a mint harmadik ez a tárgyalás, úgy valós inü, hogy még egy harmadik választás is lesz a kerületben. Az első alkalommal tudvalevőleg gróf Teleki Demokos győzött, de a mandátumát magsemisítette s így lépett fel újra a volt ellenjelöltje, a fiatal báró Dániel, ki azonban még *kiskoru* lévén, valójában nem lehetett a parlament tagja. De ő fellépett s meg is választották egy másik kormánypárti jelölt,

Osizér Ákossal szemben. Persze megtámadták a választást s így került a petíció ma a Kurián tárgyalásra. *Faiss* tanácselnök vezetésével. A választástavédő dr. *Edvi-Ilés* Károly alaki kifogást emelt, de ezt dr. *Ragdlyi* Lajos, a petícionálók képviselőjének felszólalása után elutasították s kezdetét vette az érdemlées tárgyalás.

A tárgyalást ma folytatják.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 7.

Gróf Apponyi Albert elnök megnyitja az ülést.

Napirend előtt felszólalt.

Nessi Pál s kérdést intézett az előkhöz, hogy ma — nem lévén napirendre tűzve a költségvetés — hány óráig fog tartani az ülés?

Elnök kijelenti, hogy a konverzió tárgyalása alatt ez ülések csak két óráig fognak tartani.

A konverzió.

Következett a pénzügyi bizottság jelentése a konverzióról.

Neményi Ambrus előadó ismerteti a javaslatot.

Kiemeli, hogy a javaslat elhallgatja az árfolyamot, de ez éppen a mi érdekünkben történt.

Barta Odön: Abban a formájában a javaslatnak, melyben a pénzügyi bizottság rendelkezésére bocsátották, a lehető legbányosabb. Amit tudunk, azt a miniszterelnök és az előadó felvilágosításából tudjuk. Meg lehet, hogy majd bővebben is bepillantunk még ebbe a ritélyes javaslatba — de már akkor késő lesz.

Egy hang balról: Mert a pénzem másé lesz. (Derűtlenség.)

Barta Odön: Attér a valutára, a készfizetésre.

Ausztria késlelteti ezt. Az osztrák pénzügyi bizottság előadója nyíltan hirdeti — fájdalom — a külföld ezt jobban hallja, mint a mi szavunkat — hogy Magyarországon addig kész fizetés nem lesz, míg velünk a kiegyezést meg nem köti. Erre a mi előadónk visszafenyegett:

— No hiszen, majd meglátjuk! (Derűtlenség.)

Ne az előadó, az nem elég tekintély erre, hanem a miniszter fenyegetse vissza őket. Bebizonyítja, hogy nálunk már most beállhatna a készfizetés; miért nem történik tehát meg? De más oldala is van az éremnek. Annak következtében, hogy Lukács miniszter ur a konverziót még ilyen körülmények közt is megköti, azt állítja odát, hogy ez a konverzió biztosítéka annak, hogy a *kiegyezést okvetlen megkötjük.*

Alapos kritika tárgyává teszi ezután a konverzió javaslatot. Ezt a javaslatot a király előre szentesítette, a többség támogatja, a pénzügyi világ pedig már mint befejezett dolgot tárgyalja. Az ellenzék argumentumai mit számíthatnak ez ellen? Semmit, csak kötelességteljesítést.

Az előadó az *összes részletek gondos tanulmányozása alapján* ajánlja a javaslatot. Ez tévedés. Hiszem ismerjük az összes részleteket.

A konverziót mindig a mult konverzióval hasonlítják össze, ha a jósága mellett akarnak érvelni. Ne azzal hasonlítsák össze, hanem más országokéval, a melyek a miénknél rosszabb viszonyok között jobb konverziót csináltak. (Helyeslés a szélsőbalon).

Valóságos rablógazdálkodás, hogy a konverzió véget vet a konvertálandó papírok töketlőrtésztésének. Kérdi: miért nem konvertálják az Ausztriától vagy kegyesen átváltott osztrák államadósságakat, amelynek 30 milliónyi évi változatlan kamattelher mutatkozik. Ennek a konvertálása évi 15—20 millió koronányi megtakarítást jelentene, míg a mostani egész 100

millió koronás konverzióknak csak évi 6 és fél millió korona megtakarítást idéz elő. Persze a jogunkat Ausztriával szemben kellene érvényesíteni.

A javaslatot nem fogadja el, (Zajos helyeslés a bal és szélsőbalon).

Öt perc szünet.

Szünet után

Josepovics Géza s ólalt fel.

Elfogadja a javaslatot, csak arra kéri a kormányt, hogy a konverzió útján nyerendő összegből a horvát regale-váltást is rendezzék.

Szüllő Géza úgy látja, hogy ma még nem érkezett el a konverzió ideje. Sokkal kedvezőbb idő várható az afrikai háboru befejezése után. A konverzió feltételeknek ez a része, a amely azt mondja, hogy ha a pénzcsoportoknak a konverzióból hasznuk lesz, abban mi is részesedünk, nem sokat ér, mert az elszámolások fölünk teljesen függetlenül történnek meg.

Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a baloldalon)

Okolicsányi László úgy gondolja, hogy a konverzióra annak a pénzcsoportoknak van szükség s az busás jövedelmet fog huzni belőle. A javaslatot nem fogadja el.

Rakovszky beszédjének holnapra halasztását kéri.

Elnök megadván az engedélyt, az ülés pont két órakor véget ért.

Villanytelep a Jád völgyön.

— A szakbizottság tanácskozása. —

Sokan kicsinyelték azt az ajánlatot, a melyet Szűcs és Rupcsics budapesti magánmérnökök adtak be Nagyvárad városához villamos áram szállítására, a Jád patak vizének felhasználásával.

A világitási bizottság tegnap tárgyalta az ajánlatot s igen komoly, megfontolandónak találta, a mely által kedvezően megoldhatóvá válik a város közvilágítása és a villamos vasut kiépítésének ügye.

A tárgyalásról a következő tudósítást adjuk:

Rimler Károly polgármester elnökelete alatt jelen voltak:

Mezey Mihály, Hoványi Géza dr., Sarkady Lajos dr., Guttmann József, rendes Vilmos, Darvassy Lajos, Bordé Ferencz, Ragány János, Lukács Ödön, Gerő Ármin, továbbá a vállalkozók, Géli igazgató, Rupcsics és Szűcs mérnökök.

Az ülés megnyitása után felolvasták a vállalkozók ajánlatát, a melyet lapunk hasábjain már egész terjedelmében ismertettünk.

Rupcsics mérnök a maga részéről még szükségesnek tartja az ajánlatot némi magyarázattal is ellátni.

Először is bemutatja vállalkozó társait Géli a világhírű Schuckert cég igazgatója, Szűcs mérnök, mikor a Niagara hasonló felhasználásáról volt szó, Angliában terével a második díjat nyerte el ő magáról csak annyit mond el, hogy a Vaskapu szabályozását ő vitte keresztül. Ezek után elmondja tervök előzményeit. Sokáig tanulmányozták a kérdést és fáradozásukat e tekintetben siker koronázta, mert elérték a cél: féláron tudnak villamos áramot előállítani, amire ez idő szerint még példa nincs. A bihari hegyvidéket tanulmányozták, amely telve van patakokkal. Kidolgozták a jád völgyi tervezetet. A Jád folyónak 13 forrása van, elegendő és állandó vízmennyiséggel rendelkezik s mintegy öt kilométer hossza 156 méter esése van.

Három kérdés volt előttük mikor a terv kidolgozásához fogtak. Először is legyőzni a technikai nehézségeket; ez pedig már megtörtént. Második kérdés, sikerül-e a közhangulatot megnyerni, az illetékes tényezőket pedig meggyőzni a terv keresztülviteléről. Harmadszor a vállalatot kedvezően finanszírozni. E két utóbbi most fog eldőlni, tehát ajánlatuk kiegészítését szükségesnek tartja kijelenteni.

hogy ők hasznát nem akarnak, sőt a városra nehezedő annuitást is elvállalják olyformán, hogy a vállalatot ugyanannyiért bérbe veszik.

Elnök: A város, mint erkölcsi testület, véleménye szerint nem vállalhat magára olyan dolgot, amely mai stádiumában még rizikó. Nagy körültekintéssel és óvatossággal járjon el a város, mert a vállalat könnyen balul ütethet ki a költségvetésünk annyira érzékeny, hogy a legkisebb eltérés a pótdó emelését vonja maga után.

Ragány János főszámvevő bármily elismeréssel van a tervezőkkel szemben, de a város érdeke szempontjából szükségesnek tartja kimondani, hogy a tervezetet ma még homályosnak látja, mert bizonyos feltételek, mint pl. az engedélyezések nincsenek kellően tisztázva. De máskülönben is későn érkezett már a beadvány, mert a műnek 1903-ra készen kellene lenni. Mindazonáltal a tervet elutasítani nem volna helyes s így azt javasolja, hogy az vizsgáltsák meg a miniszteriumban.

Bordé Ferencz hasonló véleményen van, mert törvényhatósági határozat nélkül bírálat alá bocsátani nem lehet a tervezetet. Legfeljebb szakértőt kérhet a város.

Lovass Zsigmond az ajánlat kiadási és bevételi tételeivel foglalkozik, a melyeket bizonyos tekintetekben nem lát reálisnak. A kiadási tételek helyesek ugyan, de a bevételeket összegezve sokkal kevesebbre lehet számítani. Reális alapon vett számítás szerint az első években 326.000 korona bevétellel szemben 358.000 korona kiadás, tehát több mint **harminczhatezer korona deficit mutatkozik.**

Géli igazgató kifejti, hogy eddig ismeretlen viszonyok következnek be a mű létesítése által, mert olcsóbb lesz az áram, **olcsóbb lesz a világítás még a mécsnél is,** tehát a polgárság nagy zöme bevezeteti az áramot. A számítás ezen az alapon vették s így az reális, legrosszabb esetben is nagyon valószínű. Ők maguk felépítik az egész telepet és berendezik az üzemet és a város minden megkötés nélkül ha akarja átvenni, ha nem, egyszerűen visszautasítja.

Hoványi Géza dr. Csak elméleti szempontból akar a kérdéshez jutni s már előre is kijelenti azt, hogy szép és jövedelmezőnek ígérkező vállalatot kellő óvatosság mellett elfogadhatónak tartja. A kérdést lehet a házi kezelés fenntartása mellett a világítás ügyéből teljesen függetlenül is tárgyalni, mert a berendezést anélkül is megteheti a város, bárki szolgáltatása is az áramot. Ha sikerül is ez a terv, az már bizonyos, hogy többi befektetésből megmenekül a város. Ha 8 fillérjével számítjuk az áramot, csakugyan rájövünk a főmérnök által kihozott deficitre, csak hogy az éppen fele összegére lesz redukálva, mert a vállalkozók a bérlet szerződésével biztosítják az ellen a várost, amely akkor veszi át a berendezést és telepet, a mikor akarja.

Gerő Armin azt szeretné tudni, mi történik akkor, ha természeti átalakulások folytán megszűnik a vállalat. Ilyen eset volna például, ha a Jád elveszti a vizét.

Rupcsics kijelenti, hogy a mit ember biztosíthat, azt ők biztosítják, azonban az említett eset még vízmajornak sem tekinthető.

Gerő Armin ujjal kijelenti, hogy csak az esetben tartja az ajánlatot elfogadhatónak, ha szerződés szövegébe felveszik azt a kikötést, hogy vízmajor esetén a város nem köteles az annuitást tovább fizetni, mielőtt a vállalat, illetve telep bármely okból megszűnne.

Mezey Mihály a technikai részét a kérdésnek már befejezve látja, azonban a gazdasági része még nincs kellően tisztázva. A bérleti szerződés nem volna más, mint üzemi átvétel s ennek a részletei sem állanak a bizottság rendelkezésére. Eppen ezért nem javasolja, hogy a gazdasági rész megvitatását és a bérleti szerződés elkészítését bizzák egy szakértőkből álló szakbizottságra.

A bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadta s így a kérdés felett érdemileg nem döntöttek.

Délután a kiküldött szűkebb bizottság folytatta a tárgyalást s a szerződés tervezet pontjait állapította meg. Leglényegesebb pontja a szerződésnek, hogy a vállalat teljesen azt a bérösszeget fizeti, amit a városnak kell az amortizációra fizetni, továbbá a társaság évenként 3,000,000 hektowatt villamert ad az utcák és a városi középületek világítására. A magánosok részére egy hektowatt óra 4 fillérbe kerülne.

A bizottság tagjai még számításokat eszközölnek, mielőtt megállapodásra jutnának.

A Katholikus Szabad Liceum matinéja.

Három olyan nevet kötött bokréta tegnapelőtt a Kath. Szabad Liceum felolvasó ülésének műsora, a mely nevek egyenkint is képesek lettek volna nagyszámu és előkelő közönséget vonzani. **Mihályházy** Margit, dr. **Wolafka** Nándor és dr. **Tóth-Szabó** Pál voltak az utolsó rendes előadásnak szereplői s mind a hárman büszkeségei lesznek annak a kis gárdának, melynek tagjai a Katholikus Szabad Liceum előadásain szerepeltek.

A jelen voltak közül különösen öröme szolgált a rendezőségnek és megtisztelte a Szabad Liceumot dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok-püspök jelenléte. Az ő részvétele legmagasabb helyről elismerte azt a fontos és nemes miszsiót, melyet a Katholikus Szabad Liceum Nagyváradon teljesít. Az ősz főpap melegen érdeklődött valamennyi programpontra; minden egyes szereplőt kitüntetett azzal, hogy személyesen gratulált fellépésük sikeréhez s hosszabb ideig beszélgetett velük.

A jelen voltak a szó szoros értelmében zsufolásig megtöltötték a főgimnázium dísztermét. Sikerült közölköz a következőket fellejegyeznünk:

Urhölgyek: Alvinczy Sándorné, özv. báró Gerliczy Félixné sz. Korniss Lujza grófné, báró Podmaniczky Emma, Dr. Ágoston Péterné, Bary Józsefné, Bérczi Jánosné, Bérczi nővérek, dr. Bozók Alajosné, Bozók Margit, Békési Jánosné, Bozók Béláné, Bozók Nóra, Böszörményi Gézné, Böszörményi Tilda, Beczkay Lajosné, Bodnár Józsefné, Bodnár Irén és Malvin, Bócz Gézné, Bócz Ilonka és Ella, özv. Buzás Jánosné, Beöthy Miklósné, Beöthy Ilonka, Bázár Irén, Bodó Jánosné, Csala Gusztávné, Cseresnyés Albertné, Cseresnyés Ilonka, Csányi Kálmánné, Csányi nővérek, Csordacsics Ferenczné, Dus Lászlóné, Dus Piroksa, Debreczeni Józsefné, Darvas Lajosné, Darvas Margit, özv. dr. Echerolles Kruspér Sándorné, Ferdényi Olivérné, Ferdényi Ilonka, Ferencsik Kálmánné, Ficzek Lajosné, Ficzek Margit, Farkas Etelka, Fényes Endréné, Fényes Márta, özv. Farkas Gáborné, Farkas Etel, özv. Grünwald Henrikné, Géczy Imréné, Géczy Irén, Gyarmathy Kamilla, Harmathy Károlyné, Harmathy Erzsike és Gizike, Hegedüs Gézné, Hegedüs Irén, és Ilonka, Imrik Gusztávné, Justh Károlyné, Dr. Imrik Péterné, Imrik Márta, Kiss Elekné, Kovács Béláné, Kovács Emma, Kugler Antal ezredesné, Kugler Mariska, Kiss Andrásné, Komlóssy nővérek, Kappel Györgyné, Középegy nővérek, Középegy Kálmánné, Kelemen Kálmánné, Karakas Józsefné, Karakas Ella, dr. Kovács S. Jánosné, Karácsonyi grófné, Latschny Irénke, özv. Lázár Zoltánné, Lázár Ilonka, Moszkovcsák Gizella, Medvigy Mihályné, Maróczy Jánosné, Maróczy nővérek, Márkus Jánosné, Márkus Rózsika, Mayr Gyuláné, Mikusay Irén és Margit, Mayr Sándorné, Moskovits Miksáné, özv. Magyar Vilmosné, Magyar Erzsike, Mihályházy Kálmánné, Marzó Ella, Mayer Alice, Meluch Lajosné, Meluch Rózsika, özv. Misuray Agostonné, Nesztor Józsefné, Nagy Ferenczné, K. Nagy Endréné, Nagy Elma, Nizsalovszky Endréné, Olasz Akosné, Osváth Lajosné, Olasz Irén, Papp Oszkárné, Papp Cosima és Ella, özv. Péterfy Istvánné, Pekanovits Imréné, Pekanovits Margit, Peiser Károlyné, Papp Sarolta, özv. Papp Józsefné, Papp Olga, Pozsonyi

Lászlóné, Pozsonyi Margit, Plopu Györgyné, Plopu Délia, Palónkay Károlyné, gróf Pongrácz Kálmánné, gróf Pongrácz Amália, Patzkó Aladárné, Rozvány Erzsébet, Ragány Jánosné, Ragány Méczi, özv. báró Reviczky Józsefné, Rimler Irén, Réz Mihályné, Rác Gyuláné, Rozsly nővérek, Rózsavölgyi Lászlóné, Rózsavölgyi Mariska és Irén, báró Stipsicz ezredesné, Stipsicz Margit báróné, Sclauch Jozefin, Stark Róza, Sebessy Erzsike, Sebessy Józsefné, Székely Sándorné, Székely Ilonka és Aranka, Szokoly Tamásné, Szokoly nővérek, Szántay nővérek, Szemes Ilonka, Sebestyén nővérek, Stachó Károlyné, Szűts Bella, Szentiványi Sándorné, Szentiványi Stefike, Sanka Irma, Szigethy Berta, Soltész Mariska, Szondi Vilmosné, Szondi Erzsike és Mariska, Szalai Lászlóné, Szalai nővérek, Sztarill Jánosné, Szedlarikné-Dudinszky Anna, Szeghy Béláné, Szeghy nővérek, Tolnai Gyuláné, Tolnai Jolán, Thury Endréné, Tutsek Ferenczné, dr. Tóth Mihályné, Tóth Etuska, Tóth Mártonné, Tatár Zoltánné, Varró Domokosné, Winkler Lajosné, Vertán Zoltánné, Vertán nővérek, özv. Vidovich Bonaventuráné, Vucskics Julia, Zsunk Pálné, Zuripp Jolán.

Notabilitások: Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök, Radnai Farkas, Dr. Wolafka Nándor püspök, Fetsér Antal, Grócz Béla, Steinberger Ferencz kanonok, Medvigy Mihály, Nagy Ferencz Böszörményi Géza, dr. Bozók Alajos, Nátafalussy Kornél, dr. Imrik Péter, dr. Szemethy Géza, dr. Vucskics Gyula, Kolosváry Irén, Kiss Kolos, Beke Boldizsár, Debreczy Géza, dr. Szolcsányi Hugó, dr. Ágoston Péter, dr. Papp Oszkár, Smetka Ödön, dr. Hoványi Gyula, dr. Némethy Gyula, dr. Imrik Gusztáv, Kacsvinszky Andor, Vidovich Béla, Bereczky Géza, Kappel György, Lenecs János, Tatár Zoltán, dr. Kovács S. János, Plopu György, Cseresnyés Albert, Mayr Sándor, Dus László, Lakner Gáspár, dr. Stokker József, Pekanovits Imre.

Első pont dr. **Tóth-Szabó** Pál prem. r. kanonok felolvasása volt **»Nápolyi séta«** címűmel. A fiatal történettudós olaszországi útjának egyik megkapó részletét, nápolyi bűvárcadását mutatta be. Erdekes adatokat, történelmi emlékeket mutatott be a történetíró pontosságával et a tárczairó kedves, könnyed modorában. Ertekezése — melyet egész terjedelmében közölni fog lapunkban — komoly, tudományos jellege dacára a közönséghez mért ügyes, élénk irányával állandó érdeklődést tartott fenn a felolvasó iránt, kit végül a közönség zajosan megéljenzett. Dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok-püspök is külön gratulált a tudós szerzőnek.

Mihályházy Margit urhölgy zongorajátékaról voltaképpen versben kellene megemlékezni. Bájos, poétikus volt az egész jelenet, mikor városunk leányvilágának ez ünnepe tagja **Liszt** Ferencz komoly, fenséges H-mol szonátáját előadta. Technikája igazán csodálatosan kifejlett (jegyezzük meg: **Báthy** Endre a mestere), ujjai csakugy repülnek a billentyűkön s pompásan adják vissza Liszt hatalmas zenei gondolatait. S a mi legalább is épp oly fontos: érzés van játékában. Látszott, hogy Mihályházy Margit szívével tanulja be a nagy zeneművet — de aztán szívéhez szölt az. Csak úgy viharzott a taps, mikor befejezte játékát, úgy, hogy kénytelen volt ráadásul még egy magyar ábrándot eljátszani, ami természetesen még nagyobb tetszést keltett; maga dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok hosszabb ideig beszélgetett Mihályházy Margittal, a kit a figyelmes rendezőség is meglepett egy gyönyörű sárga margaréta csokorral.

Utolsó pont volt dr. **Wolafka** Nándor püspök előadása **»Husvéti gondolatok«** címűmel. A kitűnő szónok, buzgó főpap és tudományosan képzet modern ember egyesültek benne; természetes, hogy ennek megfelelően óriási is volt előadásának sikere. Felolvasását lapunk első helyén közöljük s ugyanott méltatjuk is; ezúttal csak azt említjük meg, hogy a közönség sokat várt tőle — és nem csalódott.

A Katholikus Szabad Liceum a tavasz

folyamán még csak egy zárünnepélyt tart, a melylyel ez idei fényes pályafutását méltóképpen akarja befejezni. Ez a zárünnepély *ápr. 19-én* lesz a főgimnázium disztermében, este 6 órakor. A műsoron nagyban dolgozik a rendezőség, hogy érdekes és vonzó legyen. Ez a zárünnepély kivételesen *belépti jegyekkel* fog tartatni. Számozott ülőhely ára 1 korona, állóhely 60 fillér. Jegyek előre válthatók lapunk szerkesztőségében este 6 és 7 óra közt.

UJDONSAGOK

Ne mindig tiszteld atyádat és anyádat...

Dr. Berkovits Ferenc ügyvéd ur. képzett, tanult és intelligens ember mondott ilyen értelmű beszédet a jogászegylet szombati közgyűlésén. Nem akartuk hinni — de most kénytelenek vagyunk vele s egyuttal kénytelenek vagyunk sajnálkozni a felett, hogy komoly célú, tudományos egyesületben komoly, tudós férfi ilyesmit mondhatott.

A törvénytelen gyermekek helyzetéről volt a vita s ennek során állította fel Berkovits Ferenc azt a követelést, hogy a törvénytelen gyermekek a törvényesekkel *teljesen egyforma* elbánásban részesüljenek, örököljenek atyjuk után teljes mértékben és *legyenek tagjai a családnak. Mert a modern kor tulhaladta már Isten negyedik parancsát; ma már nem áll az, hogy tiszteld atyádat és anyádat.* Ma úgy szól a parancs, hogy tegye meg az apa kötelességeit a gyermek iránt s akkor tarthat számot tiszteletre. Szóval ez olyan merkantilista tisztelet volna. Adszí-nesze.

Erre az ismeretes felszólalásra — melynek különben sok érdekes része is volt — *Ritók* Zsigmond felelt higgadt, mérsékelt és mégis igazságos beszédben. A törvénytelen gyermekek sorsát ő is szíven viseli s éppen ezért nem is zárkózik el attól, hogy bizonyos körülmények között, így pl. ha az atyaság beismertetik, ha a gyermek semmis vagy törvénytelen házasságból származik, vagy halála után törvényesítettik: a törvényes gyermekkel egyenlő jogokban részesüljenek. Meg kell adni a törvénytelen gyermekeknek mindazokat a jogokat, *a melyek a családi érdekeket alá nem ássák.* Mert ha minden emberi intézmény hibás is, de a családi intézmény legkevésbé az. Nem szabad tehát az intézményt összerombolnunk, amelyen egész társadalmi rendünk nyugszik, amelyen alapszik az állam. Hiszen hogy hová jut az állam és a társadalom igazi családi élet nélkül, azt legjobban Törökország példája mutatja. S ami legfőbb közvetlen veszély: a törvénytelen gyermekek általános egyenjogúsítása folytán a vadházasságok veszedelmesen elszaporodnak.

A vita folytatását a legközelebbi alkalomra halasztották s remélhetőleg nem fogja több ilyen meggondolatlan nyilatkozat leszállítani ritka komoly jellegét, mint a minő volt a dr. Berkovits Ferenczé.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi egylet. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Április 9. A kath. kör választmányi ülése este fél 6 órakor.

Április 10. Városi közgyűlés.

Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzánk juttatni sziveskedjenek.

* **Wolafka püspök elutazása** *Wolafka* Nándor püspök tegnap d. u. 4 órakor Debreczenbe visszautazott.

* **A prémontreiek ünnepe.** A prémontreiek fehérvasárnapon ünnepelték visszaállításuk százéves évfordulóját. Bár a tulajdonképeni színhelye az anyaház, *Jászó* volt, ünnepelték a többi rendházak is, így a *nagyvárad*i is. Ünnepjök azonban szigorúan egyházi volt. Mint értesülünk, ez alkalommal a szent áldozáshoz járultak összes katolikus tanítványaik, hogy részesüljenek ama kegyelmekben, melyeket a pápa ő szentsége a prémontrei rendhez intézett bullájában biztosított; *Mártoncsik* Lajos, a tanintézet jeles és buzgó vallásánára, — az ünnep fenségéhez mért, magas színvonalon álló beszédben magyarázta meg az ünnep jelentőségét a diszteremben vezető tanáraival egybesereglett ifjuságnak; majd ugyanő *Te Deumot* celebrált nagy segédlettel, épülésére a gyönyörű virágokkal ez alkalommal gazdagon felkesített egyházukba tért ifjuságnak és hívő népek; Szent Nibert oltáránál reggeli 6 órától kezdve a többi tanárok mondtak félóránként szent misét.

* **Brutális anya.** *Pekker* Antal helyi lakos szekeres 7 éves *Katalin* nevű leányát az anyja — állítólag azért, mivel nem akart óvadába menni — úgy megverte, hogy a gyermek jobb lába eltört. A súlyosan sérült gyermek a köz-kórházba szállított, hol *Baranyi* Menyhért rendőrbiztos hallgatta ki. A brutális anya ellen hatósági eljárás van folyamatba téve.

* **A közigazgatási bizottság ülése.** A vármegye közigazgatási bizottsága, rendes havi ülését, ma délelőtt tartotta meg. Jelen voltak: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Hraniczky Károly árvaszéki elnök, dr. Popovits György t. főorvos, Sipos Örbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós pénzügyigazgató, dr. Nagy Géza kir. ügyész, Varró Domokos kir. főmérnök, id. Gálbory Sámuel, Károly Viktor, Lovassy Ferencz, id. Markovits Károly, Szabó József, Szunyogh Szabolcs, gróf Tisza Kálmán, Zigre Miklós, valamint alispáni előadóként: Keszthelyi Zoltán tb. főjegyző, dr. Cziffra Kálmán és Balogh Elemér aljegyzők, dr. Wertheimstein Henrik tb. aljegyző. *Szunyogh* Péter megnyitván az ülést, havi jelentését terjesztette elő. Az alispáni jelentés után, a kir. tanfelügyelő, kir. ügyész, kir. főmérnök terjeszték elő jelentéseiket. Felolvastattak a miniszteri leiratok, a folyó ügyek, tanügy, posta és adóügy vételett tárgyalás alá, mely után az elnök elítélésével az ülés véget ért.

* **Részeg ember az ev. ref. templomban.** *Vasadi* Tógyer kőszegi illetőségű, 39 éves, gör. kel. vallású, rovott multu napszamos tegnap délelőtt ittas állapotban beállított az újvárosi református templomba, ahol éppen istentisztelet volt. Itt aztán pálinkázni kezdett és a hiveket is pálinkával kínálhatta. Vasadi lezárattott s a kir. ügyészségnek adatott át.

* **Polgármesterek kongresszusa** Debreczenben. Debreczenből írják: A városi tanács legutóbbi ülésén *Komlóssy* Arthur helyettes polgármester felvetette azt a tervet, hogy a jövő évi országos polgármesterei kongresszust Debreczenben tartsák meg. A jövő évi kongresszus fő tárgya az lenne, hogy a szabad királyi városok részére külön törvényeket kérjenek a törvényhozástól. A városi tanács javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy hívja meg a kongresszust Debreczenbe.

* **A város új kölesőne.** Nagyváradi város pénzügyi szakbizottsága tegnap délután ülés tartott a felveendő újabb kölesön tárgyában. Rimler Károly polgármester elnökölt; jelen voltak Bordé Ferencz, Dus László, Hegedűs Géza, Lukács Ödön, Ragány János, Mihelffy Adolf, Reismann Mór, Balogh Döme és Eleméry Ferencz jegyző. A polgármester előterjesztette a Magyar Jelzálog Hitelbank ajánlatát, amelyben folyószámlára hajlandó 400,000 korona függő kölcsönt adni a városnak, 4% kamattal. A bizottság az ajánlatot előnyösnek találta s elfogadását javasolja a közgyűlésnek.

* **Hűtlen pénzbeszedő.** *Frid* Mór pékmes-ter napszamosát Szilágyi János megbízta tegnap délelőtt, hogy a tűzéraktanyabeli kantinostól hajtja be az 50 koronányi számlatartozását. Szilágyi János megkapván a pénzt, nagyszabású áldomást ivott, a helyett hogy az illetékes pékmesternek átszolgáltatta volna. *Frid*, estefelé járván az idő, jelentést tett a rendőrségnek, melynek sikerült megtalálni a mulató Szilágyit, kinek zsebében azonban alig volt már 6 korona. A hűtlen pénzbeszedő lezárattott s most rabkoszt mellett pihenni ki az áldomás fájdalma.

* **Villamos erő a közúti vasutnak.** A közúti vasut részvénytársaság tudvalevőleg azt kérte a várostól, hogy a villamos vasut részére szükséges villamerőt a város adja, ha a közvilágítás céljára központi telepet létesít. Vasárnap tartott e tárgyban értekezletet a kiküldött szűkebb bizottság. *Bordé* Ferencz főjegyző elnökölte alatt. Megállapodtak abban, hogy a közúti vasut fizeti a többlet-befektetés amortizációját; a villamos vasut a fenntartás 50%-át vállalja el; az üzem és anyagköltségét a fogyasztás arányában viseli; a személyzeti kiadások 5000—6200 koronára emelkedhetnek. A vasutvállalat fizeti a tűzbiztosítást, baleset elleni biztosítást és a betegsegélyezési díjat. A közúti vasut lemond az áramszolgáltatás jogáról s minden rendelkezés a városé marad. Ilyen alapon javasolja a bizottság az áramszolgáltatást.

* **Elfogott tolvaj cselédleány.** Vásári Agnes cselédleány, ki volt gazdáját *Kürschner* Frigyes debreczeni lakost tegnapelőtt meglopva, egyenesen Nagyváradra jött, hogy az egyik zálogházban értékesítse a lopott holmikat. Azonban vesztére, mert időközben értesített rendőrségünk a zálogházban éppen akkor fogta el, midőn elzalogosítani akarta az ezüst kanalakat, órát és ruhaneműket. A tolvaj cselédleány lezárattott s a debreczeni rendőrség pedig sürgőnyileg értesítve lett. Debreczenből a leány hazakísértetését kérelmezték, mivel azonban a vizsgálat során a leányra Nagyváradon elkövetett lopások derültek ki s így a kir. ügyészségnek adatott át.

* **Késelő mészáros segéd.** Tegnap déli 12 óra tájt a Szalárdi-utczán levő kifőző helyiségben *Mészáros* János mészáros-legény *Orlandi* Józsefet, némi szóváltás után megkéselte. A mészáros lezárattott.

x **Pártos Arnold** czég Nagyváradi, Bémer-tér cipő kalap és uri divat üzletében minden szakmába vágó cikkeket *legolcsóbban* vásárolhat a t. vevő közönség. — *Báti* cipők és *Báti* divatruk nagy választékban. 45.

EGYESÜLETEK.

* **A sakkör közgyűlése.** A nagyváradai sakkör vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta rendes évi közgyűlését dr. *Hoványi* Gyula elnöklésével. Az elnöki megnyitó után Hegyesy Pál titkár felolvasta az évi jelentést, mely szerint a körnek 94 tagja van; a kör tiszta pénztári maradványa 165 korona. A közgyűlés a

elentést tudomásul vette s egyben *Gesztessi* Odön pénztárnoknak is megadta a felmentvényt. Ezután dr. *Hoványi* Gyula elnök a maga és tisztársai nevében megköszönte az addigi bizalmat és kijelentette, hogy nagyfokú elfoglaltsága miatt az elnökséget újból nem fogadhatja el. A közgyűlés ezt sajnálattal vette tudomásul s dr. *Hoványi* Gyulát érdemei elismerésül tiszteletbeli elnökké választotta meg.

Az új tisztikar következőleg alakult meg: elnök: *Huzella* Gyula; lelnök: Böhm Jenő; főtitkár: Adorján Emil; titkár: Hegyesy Pál; pénztárnok: Gesztessi Odön; ellenőr: ifj. Rimanóczy Kálmán; jogtanácsos: dr. Adorján Emil; háznagy: Karakas Elek.

Elhatározta a közgyűlés, hogy a tavaszon nagy sakk-versenyt rendez, melynek előkészítésére bizottságot küldött ki.

A nőegylet közgyűlése. A »Biharvármegyei és nagyváradai nőegylet« folyó hó 13-án d. u. 4 órakor a városháza nagytermében közgyűlést tart, melynek tárgyai: Évi jelentés. Az 1901. évi számadás felülvizsgálata és a pénztárnoknak a felmentvény megadása. A választmány által időközileg felvett tagok feirételeinek jóváhagyása. Az alapszabályok 27. §-a értelmében az elnök, az alelnökök és 60 választmányi tag három évre leendő megválasztása.

ZENE ES MUVESZET.

Imrik Kornélia növendékeinek hangversenye. Tegnap d. u. 4 órakor érdekes kis hangverseny volt a főgimnázium dísztermében, *Imrik* Kornélia, a kiváló zene tanárnő mutatta be tanítványainak ügyességét s a jelen voltak a hallottakból következtetve, a legnagyobb elismeréssel voltak *Imrik* Kornélia zene tanításbeli ügyessége iránt. Precizitás, könnyedség, biztonság volt érezhető valamennyi növendék játékában, kik a nagyszámu és előkelő közönségnek igazi gyönyörűséget szereztek ügyességükkel. Különösen kitűntek *Imrik* Bella, *Brócs* Ella, *Feiser* Sarolta, *Flopu* Délia és *Luczia*, *Kiss* Nórika, *Molnár* Etuska stb.

Nyáray búcsuelőadása. Nyáray Antal, ki most már a Népszínház tagja, vasárnap délután búcsúzott el a nagyváradai közönségtől. A »Sas« nagytermében volt a hangverseny, melynek egyetlen főszereplője Nyáray volt. A hallgatóság egészen megtöltötte az ódon termet és sok tapsban részesítette a távozó művészt. A műsor első számát megnyitóbeszéd képezte, melyben a művész megköszönte a közönségnek irányában tanúsított páratlan szeretetét s néhány szót szólott önmagáról, a minek némi kis öndicséret ize volt. Ezután érdekesnél érdekesebb énekszámokat adott elő, nagyon szépen, óriási tetszés mellett; alig győzte az ismétléseket. Végezetül ifj. Márkus Jánosnak *A bölcs* és *Sas* Edének *Prometheus* című szép költeményét adta elő. Az énekszámokat művészi zongorakísérettel látta el *Váradai* Aladár zene tanár.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Szultán.
Szerda: Üdvöske.

A Vigszínház magyar ciklusának legnagyobb slágere dr. Fényes Samu színműve »*Kurucz Feja Dávid*« a jövő hét folyamán kerül először színre színházunkban. A darabban, melyet *Peterdi* Sándor rendez, részt vesz a

teljes drámai személyzet. Tábori Örzse nehéz és fárasztó szerepét *László* Irén kreálja, míg a czimszerepet *Szarvasy* Sándornak osztotta ki az igazgatóság.

Igazgatóválság a Nemzeti Színházban.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, ápril 7.

Az ítélet, melyet a budapesti büntetőörvényszék szombaton a Liptai Beöthy-ügyben hozott, közbeszéd tárgya Budapesten és általában az a vélemény, hogy *Beöthy* ezután az ítélet után nem maradhat a Nemzeti Színház igazgatója, illetőleg ha le nem mondana, felsőbb hatósága nem hagyhatja tovább abban a diszes székben.

Különben *Beöthy* maga is érzi helyzete tarthatatlanságát. Több főrendező tegnap levelet talált asztalán, melyben *Beöthy* szokott kollégialis hangon azt írja neki, hogy magánügyei lehetetlenné teszik neki a legközelebbi 4 nap alatt az igazgatást; kéri, hogy további intézkedésig helyettesítse.

Beöthy ezt a levelet bizonyára a tárgyalás után írta és nem keletkezett, hogy néhány napi haladékra legyen.

Általánosan azt vélik, hogy *Beöthy* a négy nap letelte előtt be fogja adni végleges lemondását és nem fogja bevárni a hivatalos menesztést, melyvel négy nappal tovább aligha késnek.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 188.

Idénybérlet 176.

Ma, kedden, 1902. április 8-án

A SZULTÁN.

Eredeti operette.

SZEMÉLYEK:

Szelim, szultán	— — —	L. Komáromy Mariska
Bimbasi	— — —	Szathmáry Árpád
Bülbül	basák — — —	Pintér Imre
Kaftán	— — —	Sik Rezső
Ali, főeunuch	— — —	Bérczi Gyula
De Forain Gaston, francia köv.	— — —	Perényi József
Roxelane, az unokahuga	— — —	Amon Margit

HELYEK: Nagypáholy 7 ft. — szintű és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Kőrszék 1 ft 20 kr. Tümlőszék 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszintű állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 100 kr.

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnnyítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, április 9-én

Üdvöske.

Operett.

TAVIRATOK.

Goldis püspök temetése.

Arad, április 7. (Saját tud. távirata.) Ma helyezték örök nyugalomra nagy pompával *Goldis* püspököt a bodrogi zárda temetőjében. A szertartást *Muszta* Filáret karánsebesi helynök végezte. A temetésen a főispán, a városi polgármester s a hatóságok képviselőitében számosan jelentek meg.

Beöthy László levele.

Budapest, ápr. 7. (Saját tud. táv.) *Beöthy* László igazgató, *Keglevich* István gróf intendánsához ma levelet intézett, melyben főképpen a szombati tárgyalás nem várt eredményét ecseteli. Kijelenti, hogy mivel az alaptalan vádakért, melyekért a törvény útján akart elégtételt szerezni, kellő elégtételt nem nyert, a belügyminiszter urhoz fog folyamodni. Kéri levelében *Keglevich* gróf jóindulatát ezen magasabb döntés kieszközlésére s szabadság idejének meghosszabbítására. Esetleg a felmentés megadását kéri abban az esetben, ha az alaptalan vádak némi kételyt is szültek volna személye iránt.

Katonai összpontosítás.

Budapest, április 7. (Saj. tud. táv.)

A hadügyi kormány a növekvő Balkán-mozgalmak miatt, megfigyelő-hadosztályt helyez a határra, s a jövő héten pedig három közös gyalogezredet összpontosít Szabadkán.

Megszüntetett statárium.

Bécs, ápril. 7. A Triest városára és területére elrendelt kivételes intézkedéseket április 6-án özsminiszteriumi rendelettel megszüntették. A rendeletet holnap közli a bécsi hivatalos lap és az osztrák törvénytár. Egyidejűleg a statáriumot is megszüntetik. (M. T. I.)

Kossuth mauzoleum.

Budapest, április 7. (Saj. tud. táv.)

A székesfőváros tanácsa ma foglalkozott a *Kossuth*-mauzoleum ügyével. Hosszas vita után, határozatilag kijelentik, hogy a jury eljárása teljesen szabályszerű. Javasolja a tanács, hogy az első díjjal *Strobl-Gerster* pályaművét jutalmazza, és kivételre is fogadják el. Elhatározatott a többi díjaknak kiadása és öt pályaműnek a megvásárlása.

Vagdalkozó katonatiszt.

Temesvár, április 7. (Saj. tud. táv.)

Tegnap éjjel a Koronaherczeg-szállóban nagy polgári társaság mulatott. A szomszéd asztalnál *Holcz* szekeresz-hadnagy és *Dolocsa* bakahadnagy ültek s ugyan-csak hangos megjegyzéseket tettek a polgári társaság két hölgytagjára. Az egyiknek férje, *Csendes* Jakab nyomdatulajdonos, ki szintén jelen volt a mulatók között, rendreutasította a tiszteket, kik a nem éppen barátságos megszólításra kardot rántottak.

Mielőtt azonban *Dolocsa* használhatta volna kardját, lefegyvereztetett a társaság férfi tagjai által. Ellenben *Holcz* üzöbe vette *Csendes* Jakab nyomdatulajdonost s több helyen súlyosan megsebezte.

Erősen vérzett már, midőn *Holcz* oly erős csapást mért fejére, hogy *Csendes* nyomban összerogyott.

A súlyosan sérült *Csendes* a kórházba szállították, a tisztek ellen pedig megtették a feljelentést a hadtestparancsnokságnál.

A transzváli békeakció.

Kroonstad, ápril. 6. Noha *Schalk* Burger most Steynnal együtt *Delarey*-nél van, a

tárgyalások a két fél között levő nagy távolság miatt eddig nem igen haladtak. A tárgyaló felek abban állapodtak meg, hogy a transzváli megbízottak Kroonstadból más helyre menjenek, hogy könnyebben lehessen tárgyalni. Kétséges, hogy Dewet is Steyn-nál van-e. (M. T. I.)

Felfordult dereglye.

Mohács, április 7. (Saj. tud. táv.) Felső-Révből jövő, kocikkal telt dereglye ma reggel a Duna közepén felfordult, három férfi és egy anya csecsemőjével a vízbe fultak. Megmentésük lehetetlen volt.

REGÉNY-CSARNOK.

A vöröshajuk szövetsége.

Irta: Conan Doyle.

7

Kis levélpapírnagyságú keményebb lapot vett elő, melyen ez volt írva:

A Vöröshajuk Szövetsége feloszlott.
1890. október 9.

Sherlock Holmes és én elnéztük azt a rövid jelentést és hozzá az ószeres keserves ábrázatját, míg végre az egész dolgot olyan komikusnak találtuk, hogy minden egyéb tekintet félreretéve, hangos kacagásba törtünk ki.

— Nem tudom, mi nevetni való van ezen! — szólt Wilson ur sértődötten és minden vére a fejébe szállt. — Ha nem tudnak jobbat, mint hogy engem kinevetnek, akkor mashoz fordulok.

— Nem, nem — szólt Holmes és visszakényszerítette Wilsont a székre, a melyről már fölkelte. — Semmi esetre sem engedem át másnak az ön esetét. Hisz ilyen teljességgel rendkívüli dolog testben-lelekben jól esik az embernek, de megbocsásson, van valami a dologban, a mi nagyon mulatságos. Mondja csak, kérem, mit tett ön, mikor a czédulát az ajtón találta?

— El voltam képpdve, Holmes úr. Nem tudtam, mit tegyek. A szomszédüzletekbe, a hol kérdezősködtem, szemlátomást senki sem tudott a szövetségről. Végül a házigazdához mentem, egy könyvelőhöz, a ki a földszinten lakik s tudakozdattam nála, mi lett a Vöröshajuk Szövetségéből. Azt válaszolta, hogy ilyenféle testületről soha sem hallott. Akkor azt kérdeztem tőle, ki az a Ross Duncan. A név ismeretlen volt előtte.

— A 4. ajtószám alatti urat gondolom.

— A vöröshaju, kis embert?

— Azt.

— Azt Morris Williamnek hívják. Ügyvéd s a lakást csak ideiglenesen használta, a mag új irodája elkészült. Tegnap elhurcolkodott.

— Hol találhatnám meg?

— Új irodájában. Itt van a címe: King Edward-Street 17, a Szent-Pál templom mellett. Gyorsan utnak indultam s mikor a jelzett című házhoz értem, gummiczipő-gyárat találtam ott, Morris Williamról vagy Ross Duncanról egy lélek sem hallott ott semmit.

— Mi tett azután? — kérdezte Holmes.

— Hazamentem és tanácsot kértem a segédemtől. De Spaulding sem tudott rajtam segíteni. Csak azt tudta mondani, hogy várjak bizonyosan kapok majd valami levélbeli értesítést. De hát ez nem elégített ki, Holmes úr. Nem akartam csak úgy könnyedén elveszíteni jó állásomat, s mivel megtudtam, hogy ön oly szíves és szegény embereknek bajukban szívesen segít a tanácsával, hát eljöttem egyenesen önhöz.

— Azt jól tette. Az ön története egészen sajátos s én a legnagyobb gyönyörűséggel kísérem meg majd kimagyarázni. Elbeszéléseiből úgy látom, hogy a dolognak sokkal komolyabb következményei lehetnek, mint az első pillantásra véljük.

— Így is elég komoly! Hisz hetenként 4 font sterlinget veszítek! — válaszolt Wilson Jabez.

— A mi önt személyesen illeti — válaszolt Holmes — önnek éppen nincs rá oka,

hogy elégedetlen legyen ezzel a különös szövetséggel. Ha nem csalódom, akkor ön mintegy harmincz font sterlinggel gazdagabb lett, nem is zarándítva azokat a beható ismereteket, melyet ön minden A-val kezdődő fogalomról szerzett. Veszíteni ön tehát semmit sem veszített.

— Igaz, Holmes úr. De rá akarok jönni, tudni akarom, kik ezek az emberek és miért cselekedtek velem ezt a tréfát — hogyha tréfa van a dologban. Nekik persze meglehetősen drága ez a bolondozás: harminczkét sterling-jükbe került aranyban.

— Igyekezni fogunk ezeket a dolgokat az ön számára kideríteni. Előbb azonban néhány kérdést: Segédje, a ki először hívta fel az ön figyelmét a hirdetésre, akkoriban mióta volt már önnél?

— Vagy egy hónapja volt akkor.

— Hogyan került önhöz?

— Újsághirdetés útján.

— Ó volt az egyetlen, a ki jelentkezett?

— Volt vagy egy tucat ajánlkozó.

— Miért választotta éppen őt?

— Mert ügyes volt és olcsón ajánlkozott.

— Félfizetésért — ugy-e?

— Annyiért.

— Hogy néz ki ez a Spaulding Vincze?

— kicsiny, zömök, igen fürge ember s nem visel szakált, ámbár közel jár a harminczhoz. A homlokán fehér sebhelye van.

Holmes izgatottan ugrott fel,

— Mindjárt gondoltam! — azólt. — Észrevette talán, hogy a füle fülönfüggők számára át van lyukasztva?

— Igen. Kérdeztem is tőle és ő azt felelte, hogy egy cigányasszony szurta át, mikor még gyermek volt.

— Hm? — dünnyögött Holmes és mély gondolkodásba merült. — Ott van még önnél?

— Ott; éppen most váltam el tőle,

— Mialatt ön távol volt, rendesen gondját viselte az üzletnek?

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága vasárnap délelőtti 10 órakor tartotta ülését Láng József elnöke alatt.

Az ülés n megjelentek: Jelinek Ferencz, Horváth Ferencz, Riedl Gusztáv, Weisz Lajos, Kiss János, Codilla Sándor igazgatósági tagok, továbbá dr. Almann Jakab, dr. Barna Armin pénztári orvosok és Krausz Béla, Horváth Sándor, Löwenstein Márkus felügyelő biz. tagok, valamint Rácz Mihály igazgató és Mandel Lajos könyvelő, mint előadó. Elnök az ülés megnyitása után mindenekelőtt bejelentette, hogy a felügyelő bizottság, valamint választott bíróság megalakult.

Az igazgató március haváról szóló időszaki jelentését terjesztette elő, mely után örvendetes tudomásul vette az igazgatóság, hogy az elhalálozás lemondás folytán két munkatérrel megfogyott személyzet a pénztár teendőit odaadó munkássággal és dicséretreméltó kötelességgérzettel úgy végezte, hogy a munkatér hiány miatt az ügymenet mit sem szenvedett. A nyert adatokból meggyőződött ez alkalommal az igazgatóság arról, hogy a kerületi betegsegélyző pénztár helyzete éppen nem válságos, mint ezt némelyek itt-ott hirdetik.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 5.

Osztrák hitel	—	—	—	—	697.—
Magyar hitel	—	—	—	—	701.—
Államvasut	—	—	—	—	—
Rimamurányi	—	—	—	—	509.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	472.—
Sárgóvár	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Háttérkép.

Budapest, április 5.

Buza októberre	—	—	—	8.01
Buza áprilisra	—	—	—	8.93
Tengeri	—	—	—	5.16
Rozs okt.	—	—	—	6.53
Zab ápr.	—	—	—	6.96
Káposzta, r. és sz. ág.	—	—	—	—

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 5-én

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	119.85
Magyar koronajárdék	—	—	—	97.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	120.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 4 1/2%	—	—	—	100.60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	—	—	—	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	97.35
Italméltósági jog megváltási kötvény	—	—	—	100.65
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	96.50
Magyar éveremény-sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	200.—
Tiszszabályozás sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	159.—
Osztrák járdék papírban	—	—	—	101.40
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	101.25
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	121.—
Osztrák korona járdék	—	—	—	99.25
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	152.50
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	16.05
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	685.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	673.—
Párisi vista	—	—	—	95.40
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.05
Bankbírósági márká	—	—	—	117.80
London vista	—	—	—	240.10
20 márkás arany	—	—	—	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj varrógép üzlet.

22 év óta a varrógépek minden ágazatát alaposan kiismerve az elsőrendű SINGER varrógépekből, mint a melyeket legkitűnőbbeknek találom, egy a mai kor igényeinek megfelelő

varrógép üzletet

nyitottam a Zöldfa-utca 15. sz. alatt. Midőn ezt a helybeli és vidéki n. é. közönség b. tudomására hozom, egyuttal bátor vagyok szíves érdeklődésüket felhívni a következőkre.

Raktáron tartok hazai gyártmányu legkitűnőbb Adria varrógépeket, továbbá különféle valódi SINGER kis és nagy karikahajtó, Singer, Vibrating, Schutte, Teuton és iparosok részére a legújabb és legcélszerűbb MINERVA gépeket (mert ezek a leggyorsabbak.)

Gép és kerékpárreszek, valamint javítás nálam a legolcsóbb árban eszközöltnék.

A legjobb minőségű elsőrendű SINGER varrógép ára 80 koronától feljebb, havi és heti részletfizetésre is szolgálom gépeimet.

A t. vevőközönséget biztosítom a legpontosabb kiszolgálásról, valamint varrás és himzésbeni díjmentes oktatásról.

A n. é. közönség b. támogatását kérve, vagyok mély tisztelettel

Rottenburg Sámuel,

47

Zöldfa-utca 15. szám.

Darvassy Károly

czipész,

Nagyvárad, N.-Teleky-utca 422. sz.

(Weisz Károly-féle ház).

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni a mai kor minden igényeit kielégítő uri és női

czipész-üzletemre,

hol minden e szakmába vágó munkák a leglelkismeretesebben és mindenkor a m. t. közönséget teljesen kielégítőleg készíttetnek.

Mindennemű hibás lábakra a legkényelmesebb czipők állíttatnak elő.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Vidéki megrendeléseknél egy pár viselt kényelmes czipő felküldése elegendő.

100

Tisztelettel

Darvassy Károly,
czipész.

Flegman Armin divatterme, N.-Várad, Bémer-tér.

Állandó raktár

legjobb gyártmányu pamut és czérnavásznakban.

1 vég finom vászon	8.50
1 vég kitűnő Chiffon	5.80
1 6 személyes teríték	1.80
1 vég prima Canavász	5.80

Női fehérneműek

legegyszerűbből a legdiszesebbig

1 kitűnő női ing	98 kr.
1 szép női nadrág	75 kr.
1 fehér diszes szoknya	2.20 kr.

Menyasszonyi kelengye

minden kivételben

500 forinttól 3000 forintig.

Paplanok és függönyök

minden árban és minőségben, ugyisintén mérték után 24 óra alatt.

Férfi fehérneműek

mérték után.

1 kész nagyon jó ing	1.30
1 kész legjobb ing	2.10
Batist, Zephir és Tourista ingek leg- olesóbban.	

Legnagyobb raktár

kész női és leányfelöltőkben.

1 Kabát	4.40 kr.
1 Gallér	1.75 kr.
1 Paletot	10.— frt.

Óriási választék

SELYEM BLOUSOKBAN

1 Selyem Blouse	6.65
-----------------	------

Gyári raktár

N A P E R N Y Ő K B E N.

1 selyem napernyő	1.65
-------------------	------

Legujabb csipkegallérok.

1 Csipkegallér	98 kr.
----------------	--------

Különlegességek ruhadiszekben

mindennemű csipkék, selyemszallagok, bársonyszallagok, gombok, gyöngy és paszománydiszek, zsinórdiszek, szabókellékek legjobb minőségben és szolid olesó árban.

Ruhaszövetek,

Tenniskelmék, fekete és krém szövetekben, francia mosószövetek és Batistokban kizárólagosan csak a legjobb minőségűek és kimondott újdonságok.

Finom angol szövet

1 ruha 6.50

Közönségesebb szövet

1 ruha 2.25

Fekete ruhakelmék

kezesség mellett.

1 ruhára 4 frt.

Fekete selymek

óriási választékban.

1 ruha 10.50

Blous selymek

gyöngyörű mintázattal.

1 blousra 1.95

Szines ruhaselymek

Pongé, Chincis, Lyberti és más minőségekben folytonos újdonságok.

1 ruhára 15 frt.

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

Uj!

Uj!

Sapka- és csákó műhely.

Egy rég érzett hiányt óhajtván, városunkban pótolni, egy a mai kor igényeinek megfelelő

sapka- és csákó műhelyt

rendeztem be **Szent-László-téri üzletemben** (Fekete Sas szálló alatt) miáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű közönségnek

katonai sapkák, csákók és sportsapkák készítésével

rendelkezésére állják

Ez alkalommal tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy téli ruhák és minden szörmeneműek, egy nemkülönben minden megőrzést igénylő tárgyakat, u. m.: szőnyegek, függönyök, stb.

megőrzésre elfogadok és kérem szives támogatását.

Teljes tisztelettel:

Ausländer S.

férfi ruha-szabó.

Női ruha szövetekből
dus választék.

Szenzációs ujtás!

Vászon és fehérneműekből
nagy raktár.

Ingyen! életnagyságu fénykép! Ingyen!

Minden vevőnek, a ki 10 frt értékű vásárol, bármely átadott fénykép után egy **életnagyságu** 60 cm. magas művésiesen kiállított hű fényképet készít **teljesen ingyen** még akkor is, ha a bevásárlás apróbb részletekben történik.

Csupán diszes keretért (passe partou) önköltségemet 1 frt 50 krt számítok fel. Ezen életnagyságu **ingyen fényképet** magát sem képes a világ egy műintézete sem 10 frton alul elkészíteni.

Minden vevőnek, még a legkisebb bevásárlásnál is pénztáram egy fénykép bonnt szolgáltat ki, melyen a bevásárlási összeg nyugtázva lesz. A midőn ezen részletekben vásárolt összeg 10 forintot tesz ki: vagy 10 forint értékűt egyszerre vásárol, az ingyen fényképre jogosan igényt tarthat.

Tehát önként érthető, hogy minden további 10 frt értékű vásárlás egy-egy ingyen fényképre jogosít.

Életnagyságu fényképek kivitele üzletünkben láthatók.

Amerikai áruház, Nagyvárad, Fő-utca (Olaszi), Bazar (színház) épület.

Női Blousokból dus
választék

Telefon 372. szám.

Női ruhákat és Blousokat
mérték után is készítünk